

Sygn. akt II AKz 348/10

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2010 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SA Robert Kirejew (spr.)

Sędziowie: SA Waldemar Szmidt

SO (del.) Wiesław Kosowski

Protokolant: Bożena Drzymalla

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko **K. L., G. B. i L. B.**

z oskarżenia subsydiarnego pokrzywdzonej (...) S.A. w K.

zażalenia wniesionego przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 23 marca 2010 roku, sygn. akt V K 213/08

w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k.

postanawia

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że postępowanie przeciwko K. L., G. B. i L. B. umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.;
2. w pozostałym zakresie zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy;
3. zasądzić od oskarżyciela subsydiarnego (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz oskarżonych G. B. i L. B. kwoty po 600 (sześćset) złotych dla każdego z nich tytułem zwrotu kosztów obrony w postępowaniu odwoławczym;
4. kosztami sądowymi w sprawie obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Postępowanie przygotowawcze zainicjowane zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa, skierowanym do organów ścigania przez reprezentującego spółkę (...) S.A.C. G., prowadzone w sprawie doprowadzenia w czerwcu i w lipcu 2004 roku w K.(...)S.A.

z siedzibą w K.do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przy sprzedaży wyrobów hutniczych spółce (...) Sp. z o.o.z siedzibą w R., zostało umorzone postanowieniem Prokuratury Rejonowej Katowice Centrum – Zachód z dnia 30 czerwca 2006 roku, sygn. akt 4 Ds. 2196/05, na zasadzie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec braku znamion czynu zabronionego.

Po rozpoznaniu zażalenia na to postanowienie, złożonego przez pokrzywdzoną spółkę, Sąd Rejonowy w Katowicach postanowieniem z dnia 21 listopada 2006 roku, sygn. akt IV Kp 1083/06, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie o umorzeniu śledztwa.

Na skutek wniosków reprezentującego pokrzywdzoną spółkę C. G., po przeprowadzeniu dowodowych czynności, o których mowa

w art. 327 § 3 k.p.k., postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2008 roku, na zasadzie art. 327 § 1 k.p.k. prokurator podjął na nowo umorzone śledztwo w tej sprawie, po czym postanowieniem z dnia 26 maja 2008 roku, sygn. 4 Ds. 506/08, zostało ono ponownie umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec braku znamion przestępstwa. Postanowienie to doręczono pokrzywdzonej spółce z pouczeniem o możliwości wniesienia tzw. subsydiarnego aktu oskarżenia w trybie art. 55 § 1 i 2 k.p.k.

W dniu 2 lipca 2008 roku wniesiony został do sądu akt oskarżenia sporządzony przez pełnomocnika spółki (...) S.A., którym oskarżono K. L. o popełnienie przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 k.k. i z art.

286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., a także G. B., J. Ś. i L. B. o popełnienie przestępstw

z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. Czyny zarzucane tym aktem oskarżenia mieściły się w granicach przedmiotu śledztwa uprzednio umorzonego.

Sąd Okręgowy w Katowicach, po wyłączeniu i umorzeniu postępowania przeciwko J. Ś. ze względu na odstąpienie od jego oskarżenia przez oskarżyciela subsydiarnego, postanowieniem z dnia 23 marca 2010 roku, sygn. akt

V K 213/08, umorzył postępowanie przeciwko K. L., G. B. i L. B. w oparciu o przepis art. 339 § 3 pkt 2 k.p.k., z uwagi na oczywisty brak faktycznych podstaw oskarżenia.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zarzucając obrazę art. 339 § 3 pkt 2 k.p.k., polegającą na umorzeniu postępowania

w oparciu o ten przepis w sytuacji, gdy podstawą tej decyzji procesowej stała się merytoryczna ocena dowodów – niedopuszczalna na tym etapie postępowania, a tezy zawarte w akcie oskarżenia, jak również przywołane na ich potwierdzenie dowody

w żadnej mierze nie dowodzą oczywistego braku faktycznych podstaw oskarżenia. Stawiając te zarzuty pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia

i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do merytorycznego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Na skutek wniesionego zażalenia, orzekając na korzyść oskarżonych, sąd odwoławczy musiał stwierdzić na wstępie, że występująca w postępowaniu przygotowawczym jako pokrzywdzona spółka (...) S.A. z siedzibą

w K. nie nabyła procesowych uprawnień do wniesienia aktu oskarżenia do sądu w trybie art. 55 § 1 k.p.k. Zatem wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela postępowanie karne toczące się przed Sądem Okręgowym w Katowicach winno być przez sąd I instancji umorzone w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Dlatego zmieniono zaskarżone postanowienie na takie właśnie rozstrzygnięcie, ograniczając zgodnie z przepisem art. 436 k.p.k. zakres kognicji sądu odwoławczego do tego jedynie uchybienia.

Możliwość wniesienia przez pokrzywdzony podmiot aktu oskarżenia

o przestępstwo ścigane z urzędu, obwarowana została koniecznością spełnienia ściśle określonych warunków, ujętych w przepisach kodeksu postępowania karnego. Zgodnie z brzmieniem art. 55 § 1 k.p.k. podstawową przesłanką umożliwiającą wniesienie tzw. subsydiarnego aktu oskarżenia jest powtórne wydanie przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania

w wypadku, o którym mowa w art. 330 § 2 k.p.k. Z treści przepisu art. 330 § 2 k.p.k. ściśle związanego z przepisem art. 330 § 1 k.p.k. wynika natomiast, że chodzi tu

o ponowne umorzenie postępowania lub odmowę jego wszczęcia przez prokuratora, ale tylko po uchyleniu poprzedniej takiej samej jego decyzji przez sąd rozpoznający zażalenie na pierwotne postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego. Konieczność spełnienia tego warunku podkreślana jest także w literaturze prawniczej (tak m. in.: Jan Grajewski w: J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn: Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, Zakamycze 2006, teza 2 do art. 55; Tomasz Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Zakamycze 2003, teza 1 do art. 55).

W rozpatrywanej sprawie taka sytuacja procesowa nie wystąpiła, gdyż sąd rozpoznający zażalenie na uprzednie postanowienie o umorzeniu śledztwa utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy, a prawomocnie zakończone postępowanie przygotowawcze, które nie wykroczyło poza fazę *in rem*, zostało następnie podjęte przez prokuratora w trybie art. 327 § 1 k.p.k. Brak zatem było w tej sprawie pozytywnej dla pokrzywdzonej spółki decyzji sądowej, wydanej w ramach czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym, o której mowa w art. 330 § 1 k.p.k., do której odnosi się przepis art. 330 § 2 k.p.k., warunkującej możliwość wniesienia aktu oskarżenia przez tzw. oskarżyciela subsydiarnego w trybie art. 55 § 1 k.p.k.

Pokrzywdzony nie jest uprawniony do wniesienia aktu oskarżenia w trybie art. 55 § 1 k.p.k. wtedy, gdy prokurator co prawda wydał ponowne postanowienie o umorzeniu śledztwa w danej sprawie, jednakże nie uczynił tego po uchyleniu poprzedniego postanowienia przez sąd orzekający zgodnie z przepisem art. 330 § 1 k.p.k., a po samodzielnym podjęciu prawomocnie zakończonego postępowania przygotowawczego w ramach przysługujących mu uprawnień – na podstawie art. 327 § 1 k.p.k.

Przedstawiona wykładnia zgodna jest także z celem instytucji tzw. subsydiarnego aktu oskarżenia, który wzmacnia sądową kontrolę decyzji organów pozasądowych o zakończeniu postępowania karnego poprzez umożliwienie pokrzywdzonemu, gdy ponownie wbrew wyrażonemu procesowo stanowisku sądu postępowanie przygotowawcze zostaje umorzone, przeniesienie sprawy bezpośrednio do fazy postępowania jurysdykcyjnego, przy jednoczesnym zabezpieczeniu przed pochopnym stawianiem kogokolwiek w stan oskarżenia właśnie poprzez konieczność wydania przynajmniej jednej decyzji sądu potwierdzającej niezasadność umorzenia postępowania przygotowawczego. W rozpatrywanej sprawie takiej decyzji sądowej nie było, a zatem ponowne umorzenie śledztwa przez prokuratora w tym przypadku nie może być uznane za „powtórne wydanie przez prokuratora postanowienia o umorzeniu postępowania w wypadku, o którym mowa w art. 330 § 2 k.p.k.”.

Należy także odnotować, że stanowisko takie wyrażane już było w tej sprawie przez pełnomocnika pokrzywdzonej spółki po ostatnim umorzeniu śledztwa oraz przez Sąd Okręgowy w Katowicach w postanowieniu z dnia 15 października 2008 roku, sygn. V Kp 303/08, natomiast za błędne należy uznać postanowienie tegoż Sądu z dnia 17 lutego 2009 roku, sygn. akt V Kp 417/08, w którym nie uwzględniono okoliczności, że ponowne umorzenie śledztwa nie nastąpiło po uchyleniu przez sąd poprzedniego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego.

Z wszystkich przytoczonych powodów należało postanowić jak w sentencji, przy czym wzięwszy pod uwagę, że wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia poprzedzone zostało niewłaściwym pouczeniem pokrzywdzonego podmiotu przez organ prowadzący śledztwo, postanowiono ze względów słuszności o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami sądowymi w tej sprawie.

Z:

o treści postanowienia powiadomić

oskarżonych K. L.,

G. B. i L. B..

K., dnia 16.06.2010 roku.